

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-

Nr. (1.20-05E)3-

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMAS IŠVADOMS GAUTI

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. 553 „Dėl elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų kainos dalinio kompensavimo, skirto elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų buitinių vartotojų išlaidoms už suvartotą elektros energiją ir (ar) suvartotas gamtines dujas sumažinti, taikymo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

UAB „Perlas Energija“ rugpjūčio 5 d. viešai informavo, kad nuo rugsėjo 5 d. vienašališkai keičia su buitinais vartotojais sudarytų sutarčių sąlygas – vietoj fiksuotos kainos planų pradeda siūlyti tik su elektros energijos birža susietus planus. 2022 m. rugpjūčio 18 d. UAB „Perlas Energija“ informavo, kad nuo rugsėjo 1 d. stabdo savo, kaip nepriklausomo elektros energijos tiekėjo, veiklą.

Energetikos ministerija rengia Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo pakeitimus, kuriuose bus įtvirtintas didesnis kompensavimo dydis nepriklausomo elektros tiekėjo nepasirinkusiems buitiniams vartotojams, kurių pasirinktas nepriklausomas elektros energijos tiekėjas nevykdys prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją sutartomis su elektros energijos vartotojais sąlygomis, nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį, ir dėl to tokiems vartotojams bus užtikrinamas garantinis tiekimas. Įstatymų pakeitimai, tikėtina, negalės būti priimti iki rugsėjo 1 d., t. y. iki to momento, kai UAB „Perlas Energija“ sustabdys savo veiklą.

Tai reiškia ir tai, kad bus UAB „Perlas Energija“ buitinių vartotojų, kurie iki rugsėjo 1 d. nepasirinks nepriklausomo elektros energijos tiekėjo. Tokiems buitiniams vartotojams pagal šiuo metu galiojančias Elektros energetikos įstatymo nuostatas bus užtikrinamas garantinis elektros energijos tiekimas. Pagal rugpjūčio 1 d. – rugpjūčio 23 d. *Nord Pool Spot* biržos kainas garantinis tiekimas rugsėjo mėnesį be valstybės taikomos kompensacijos gali siekti 0,76 Eur/kWh ir daugiau. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad tokie buitiniai vartotojai, kol dar nepriimti Energetikos įstatymo ir Elektros energetikos įstatymo pakeitimai, atsidurtų blogesnėje situacijoje lyginant su kitomis vartotojų, gaunančių valstybės kompensaciją elektros tarifui, grupėmis, kadangi, nors ir tinkamai įvykdė jiems Elektros energetikos įstatyme nustatytą pareigą atitinkamu liberalizavimo etapu rinktis nepriklausomą elektros energijos tiekėją, už elektros energiją dėl UAB „Perlas Energija“ veiksmų mokės kur kas daugiau nei kiti vartotojai (garantiniam tiekimui taikomas 1,25 papildomas koeficientas), kurių nepriklausomas tiekėjas tęsia veiklą. Taip pat laikas, per kurį jie turėtų pasirinkti nepriklausomą tiekėją buvo trumpesnis dėl nepriklausomų tiekėjo veiksmų, lyginant su kitomis vartototų grupėmis, kurie NT pasirinkimui turėjo....mėnesių. Atsižvelgiant į tai, tokiems buitiniams vartotojams, kol bus priimti Energetikos įstatymo ir Elektros energetikos įstatymo pakeitimai, siūloma kompensuoti skirtumą tarp garantinio tiekimo kainos ir visuomeninio tiekimo kainos su valstybės kompensacija (24 ct/kWh), kuris negali būti didesnis kaip 60 procentų galutinės

elektros energijos kainos. Energetikos įstatymo 19² straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad dalinis kompensavimas negali būti didesnis kaip 60 procentų galutinės elektros energijos kainos.

Šios nuostatos, kaip ir nurodyta Energetikos įstatymo 19² straipsnio 14 dalyje, taip pat turėtų būti taikomos ir asmenims, turintiems teisę į elektros energijos buitiniams vartotojams nustatytas kainas ir tarifus, kaip tai nustatyta Elektros energetikos įstatyme, išskyrus Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 12 dalyje nurodytus asmenis (ūkininkus).

Nutarimo projektu, įvertinus suinteresuotų institucijų pateiktas pastabas, taip pat siekiama teisėto tikslo – efektyviai panaudoti valstybės lėšas ir jų neprarasti tais atvejais, kai paaiškėja, kai tam tikram tiekėjui valstybės taikomos kompensacijos administratorius AB „Energijos skirstymo operatorius“ yra išmokėjęs buitinių vartotojų elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų kainos daliniam kompensavimui skirtus avansinius mokėjimus, tačiau toks tiekėjas stabdo savo veiklą ar reikšmingai sumažėja jo vartotojų skaičius ir dėl to nebus panaudotas visas avansinis mokėjimas ar jo dalis, tai yra valstybės taikomos kompensacijos administratorius AB „Energijos skirstymo operatorius“ galėtų atgauti visą tiekėjui sumokėtą avansinį mokėjimą ar jo dalį.

Priėmus Nutarimo projektą, nenumatoma neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių. Dalinis kompensavimas turės teigiamą poveikį buitiniams vartotojų, kuriems užtikrinamas elektros energijos garantinis tiekimas, finansinei padėčiai ir teisėtiems interesams – buitiniams vartotojams bus iš dalies papildomai sumažinta elektros energijos kaina. Numatomas teigiamas poveikis ir visam elektros energetikos sektoriui, nes bus toliau vykdoma elektros rinkos liberalizacija.

Nutarimo projekto nuostatomis įgyvendinti (iki planuojamų Energetikos įstatymo ir elektros energetikos įstatymo pakeitimų) reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų, planuojama 4–4,2 mln. eurų per mėnesį. Tikslesnio papildomo biudžeto lėšų poreikio pateikti neįmanoma, nes nėra žinoma garantinio tiekimo kaina spalio, lapkričio ir gruodžio mėnesiais, be to, šiuo metu nėra tiksliai žinoma, kokiam skaičiui UAB „Perlas Energija“ buitinių vartotojų bus užtikrinamas garantinis tiekimas.

Nutarimo projektas tiesiogiai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų, nėra notifikuotinas Europos Komisijai.

Taip pat atliktas Nutarimo projekto antikorupcinis vertinimas, kurio rezultatai pateikiami prie teikimo pridedamoje Nutarimo projekto antikorupcinio vertinimo pažymoje.

Pastabas dėl Nutarimo projekto pateikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, AB „Energijos skirstymo operatorius“.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Vartotojų aljansas dėl Nutarimo projekto pastabų neturėjo. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija darbo tvarka informavo, kad pastabų dėl Nutarimo projekto neturi.

Pastabų dėl Nutarimo projekto turėjo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Konkurencijos taryba ir AB „Energijos skirstymo operatorius“.

Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pastebėjimą, kad siūlomas reguliavimas turėtų būti grindžiamas, be kita ko, vartotojų teisių, interesų užtikrinimu ir apsauga, pažymėtina, kad Nutarimo projekto nuostatomis valstybė yra suinteresuota dėl elektros rinkoje susiklosčiusių neigiamų aplinkybių apsaugoti nukentėjusių buitinių vartotojų teises ir interesus. Pažymėtina, kad tokia apsauga būtų taikoma vienoda apimtimi visai tokių nukentėjusių vartotojų grupei.

Atkreiptinas dėmesys, kad Nutarimo projektu siūlomas reguliavimas yra laikina priemonė, t. y. tokiems buitiniams vartotojams kompensacija bus taikoma laikinai, o likusį laikotarpį garantinis tiekimas bus užtikrinamas bendra tvarka, tai ir skatins vartotojus nedelsiant rinktis nepriklausomą elektros energijos tiekėją. Energetikos ministerija ir jos informaciniai partneriai ir toliau aktyviai skatins elektros rinkos liberalizavimo I ir II etapų buitinius vartotojus rinktis nepriklausomą elektros energijos tiekėją. Taip pat, įvertinant elektros energijos kainų prognozes 2023 m., bus sprendžiama dėl dalinio kompensavimo taikymo ir 2023 m. I pusmečiui.

Įvertinus Konkurencijos tarybos pateiktą pastabą, nesusidarys situacija, kai valstybė prisiima pareigą padengti nepriklausomam elektros energijos tiekėjui priskirtinus įsipareigojimus buitiniams vartotojams, dėl ko jam būtų teikiama parama, kuri atitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo

107 straipsnio 1 dalyje apibrėžtus kriterijus. Pirmiausiai pažymėtina, kad tokią kompensaciją valstybė teiks buitiniams vartotojams, bet ne ūkio subjektui UAB „Perlas Energija“. Be to, jokiuose energetikos srities teisės aktuose nėra įtvirtinta, kad už savo veiklą nusprendusį stabdyti nepriklausomą tiekėją turėtų koku nors būtu laiduoti valstybė, ar kad toks tiekėjas koku nors būdu turėtų būti įsipareigojęs atlyginti nuostolius kitą nepriklausomą tiekėją pasirinkusiems jo buitiniams vartotojams.

Nutarimo projektas patikslintas pagal pateiktas suinteresuotų institucijų pastabas. Argumentai dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, pateikti pridedamoje derinimo pažymoje.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetikos konkurencingumo grupė (patarėja Aušra Grėbliūnaitė, tel. +370 602 46 290, el. p. ausra.grebliunaite@enmin.lt, patarėjas Kęstutis Šukvietis, tel. +370 602 46 543, el. p. kestutis.sukvietis@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. 553 „Dėl elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų kainos dalinio kompensavimo, skirto elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų buitinių vartotojų išlaidoms už suvartotą elektros energiją ir (ar) suvartotas gamtines dujas sumažinti, taikymo“ pakeitimo“ projektas, 2 lapai.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. 553 „Dėl elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų kainos dalinio kompensavimo, skirto elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų buitinių vartotojų išlaidoms už suvartotą elektros energiją ir (ar) suvartotas gamtines dujas sumažinti, taikymo“ pakeitimo“ projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.

3. Nutarimo projekto derinimo pažyma, 3 lapai.

4. Nutarimo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.

5. Suinteresuotų institucijų pastabos, 25 lapai.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys

A. Grėbliūnaitė, tel. 8 602 46 290, el. p. ausra.greblunaite@enmin.lt
K. Šukvietis, tel. 8 602 46 543, el. p. kestutis.sukvietis@enmin.lt